

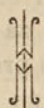
Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsako soboto, ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za celo leto 8 K. za pol leta 4 K. za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposiane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 vin. brez priloge, s prilogo po 16 vinarjev.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1., 2. oz. 3. krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Začetek boja. — Velesrbska izdaja. — Politične vesti. — Štajersko: Razno. — Koroško: Glasovi iz Koroške. — Kranjsko: Nove dež. zbornice volitve na Kranjskem. Razno. — Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani.

Podlistek: Slike iz župnišča.

Začetek boja.

Skrajno zanimivi so bili prizori in pogo- vori, katerih si bil lahko priča v tistih letih, ko je dr. Mahnič dobival vedno več in več vpliva. Popolnoma njegovega pisanja ni odo- braval nihče.

Kdor je mislil, da se pri dr. Mahničevem pisanju gre samo za vero, ni mogel umeti, kako si more človek s tako rabijatnim nastopom pridobiti le enega pristaša.

A Mahničevih pristašev je bilo od dne do dne več. V poletju leta 1890 jih je imel že lepo število. Tedaj je njegov klic odmeval po celi Sloveniji, in kjer sta tisto poletje sedela le dva izobražena skup, sta se ali prepirala, ali za- bavljala zoper dr. Mahniča.

Duhovniki so trumoma stopali pod dr. Mah- ničev prapor, in lajiki po mestih niso mogli umeti, kako je to mogoče. Da se takega razbijača opri- jemljejo duhovniki, ki so namestniki Kristusovi, namestniki tistega, kateri je bil pohlevnega in ponižnega srca!

Razen tega je dr. Mahnič v svojem pisanju prišel večkrat v navskrižje z resnico. Tega ravno ne, da bi bil lagal. Ampak pretiraval je in mnogokrat iskal sovražnika tam, kjer ga ni bilo. Ljudje, ki niso poznali položaja, so bili edini v tem, da je mogoče odobravati komaj polovico dr. Mahničevega pisanja. Vkljub temu je bilo njegovih pristašev vedno več.

Slike iz župnišča.

(Dalje.)

Novi pečevniški župnik je bil takoj o svo- jem prihodu dal popraviti monštranco. Nekaj barvenih umetnih kamnov je bilo izluščenih in nekateri obrobní „žarki“ so bili ali poškodo- vani, ali odlomljeni. Zlatarju je bilo naročeno, da bo monštranco ponesel iz Ljubljane v Pe- čevnik tisti, ki pride v Ljubljano plačat račun.

Zlatar pošlje račun po pošti in sporoči, da je monštranco popravljena.

Župnik naroči cerkovniku, naj uravna svoja dela tako, da bo v soboto utegnil iti v Ljub- ljano po monštranco. Reče mu:

„Danes je sredo. Če greste ponjo v soboto, bo dovolj zgodaj. Ampak v soboto je zadnji čas!“

V četrtek se župnik izprehaja po farov- škem polju ob cesti, ki vodi iz pečevniške fare v širni svet.

Kar zapazi, da ljudje po celem pečevni- škem polju obstajajo ter se ozirajo proti cesti, in da se čujejo precej glasni vzkliki nevolje. Na cesti se vidi visoka ženska postava, ki drži na prsih velik, v zlatem sijaju bliščeč predmet. Kadar ženska predmet nekoliko obrne, zasine na njem odsev solnčnih žarkov, kakor blisk.

Dolgo se je mislilo, da bo boj ostal na papirju, da vse skup ni nič drugega kot tekmo- vanje za prvenstvo v kričalni in zmerjalni umet- nosti. To so mislili celo mnogi na deželi biva- joči duhovniki, ki so dr. Mahniča pozdravili kot pomočnika v sili.

Zanimivo bi bilo navesti vse različne vzroke, radi katerih je v tistem času ta ali oni bil zoper dr. Mahniča.

Vsi, ki so bili v bližnji zvezi z družbo sv. Cirila in Metoda, so bili zoper „Rimskega katolika“, ker so vedeli, da bo vsak razdvoj v narodu nedvomno oslabil ali celo uničil sloven- sko šolsko družbo. Po deželi bivajoči magnati so od prvega do zadnjega vsi podpirali družbo sv. Cirila in Metoda. Torej zakaj napadati ljudi, ki vneta podpirajo slovensko šolsko družbo? Čemu delati razdvoj, ki bo šolski družbi zadal smrtno rano? Zakaj ne bi se podpornikom Ciril- Metodove družbe v verskem oziru nekoliko po- gledalo skozi prste?

Med izobraženimi lajiki in med mlajšimi, neizkušenimi duhovniki so bili dr. Mahniču na- sprotni skoro vsi tisti, ki so bili sinovi trgov- skih rodbin. Niso mogli umeti, čemu naj bi du- hovščina nastopala zoper trgovce, dokler trgovci ne pridejo navskriž s kazenskim zakonikom. Da, tudi če bi trgovec grešil zoper kazenski zakon, bi spet le policija morala nastopiti, ne duhovnik.

Na deželi se zoper duhovnike nikjer toliko ne zabavlja, kot ravno v trgovskih družinah. Samoumevno! V denarju je hudič. Rodbina, ki ima dovolj denarja, mora mnogokrat navskriž priti z duhovnikom. In sin trgovske družine od mladega čuje v domači hiši zabavljanje zoper duhovščino. Sinovi takih rodbin so bili v letih 1890—1892 jako hudi nasprotniki dr. Mahničevi,

Ženska stopa polagoma, prihuljeno, z dolgimi, popolnoma moškimi koraki.

Župnik se približa sosedovi njivi, na ka- teri stoje delavci, ki kažejo po cesti gredočo žensko ter se razburjeno pogovarjajo. Duhov- niku se sicer zdi, kaj je, toda lastnim očem ne more verjeti. Vpraša sosednega hlapca:

„Kdo je ta ženska? Ne vidim tako daleč.“ „Goliška Anteza. Pečevniško monštranco nese.“

„Saj sem cerkovniku zapovedal, naj gre on ponjo. Čemu jo ta nosi? Pa odkrito nese. Ali je škatljo popustila v Ljubljani?“ se jezi župnik.

„Pod pazduho ima škatljo. Odtod vidim, da ima neko dolgo, črno reč pod pazduho,“ od- govori hlapec. „E, gospod župnik, Goliških ne poznate. Nalašč nese odkrito. In sedaj se bo najmanj deset let bahala, da je nosila pečev- niško monštranco.“

Župnik gre Antezi naproti, jo ozmerja, da se razlega po celem polju, ji monštranco vzame ter jo nese v župnišče.

* * *

Drugi dan se pečevniški župnik ves ne- voljen poda v bližnjo podrobno faro, ondotnega župnika prašat za svet. Podrobni župnik je bil

naj so tudi sami nosili duhovski ovrtnik. Mlad trgovski sin-duhovnik je v tisti dobi rad rekel: „Če je kje kaj napačnega, je napaka pri du- hovnikih; poboljšajo naj se, pa jih ne bo nihče napadal.“

Vpliv trgovskega sorodstva se je celo pri sedanjem g. knezoškofu pokazal leta 1898, čeprav nihče ni pričakoval, da se bo. Rajni g. Josip Jeglič je bil krščanski mož, poštena duša. Toda njegovi odjemalci so bili skoro sami zagrizeni sovražniki duhovščine. In ko je sedanji g. knezo- škof popolnoma krenil na tir škofa Missija, je moral g. Josip Jeglič zapreti svojo prodajalno. To je gotovo, da se sedanji g. knezoškof pri svojem vladanju ni oziral na take malenkosti, kot je bila bratova trgovina. Duh trgovske rod- bine se vendar-le tudi pri sedanjem g. knezo- škofu ni mogel popolnoma zatajiti.

Zoper dr. Mahniča so bili premnogi sta- rejši gospodje raznih stanov, ki so v političnih bojih prejšnjih let dobili hude udarce in tako za vselej izgubili veselje za politiko. Sem so spa- dali zlasti oni, ki so ob polomu „Banke Slo- venije“ izgubili velike svote. Ti so z ogorče- nostjo metali „Rimskega katolika“ ob mizo, češ, to bo spet nov humbug, nov način, kako pod pretvezo raznih gesel in vzorov in idej mirnim ljudem greniti življenje.

Starejši gospodje so imeli izkušnjo, da je politika loterija: Stavi jih mnogo. Zadene malo- kateri. Vedeli so iz izkušnje, da ima politika dve roki; kar z eno roko da, rada z drugo vzame.

Zato se je opazovalo, da so se starejši go- spodje le težko, težko dali navdušiti za dr. Mah- ničeve ideje.

Med mlajšimi duhovniki in bogoslovci so se za dr. Mahniča nekoliko manj slepo vnmali

star mož. Že dolgo je bival v Podrobu in je dobro poznal celo okolico. Prvo, kar je vprašal pečevniškega župnika, je bilo:

„Ali vam prednik ni povedal, koliko je moral trpeti zaradi oderuha Grebena?“

„Ne,“ odvrne pečevniški župnik.

Sedaj je stari podrobni sosed začel pri- povedovati:

„Kar zdelo se mi je, da vam prednik o tem ne bo rad govoril. Zato sem vas vprašal. Ne bom vam razkladal, kako se je godilo va- šemu predniku, ki je pošten in pameten mož, in ki je bil zadnji čas radi tolovajske Grebenove garde popolnoma obupan ter je zato šel iz Pe- čevnika proč. Razložiti vam pa moram, kakšne navade ima Greben in njegova garda. Greben, ki ima gostilno in prodajalno, je oderuh. Pol pečevniške fare ima v rokah. Tiste tri Goliške, ki se vam silijo v župnišče, so imele v mla- dosti nezakonske otroke. Koliko, tega ne vem. S kom, tega tudi ne vem. Takega očeta je težko dokazati. A očetje njih nezakonskih otrok niso mogli biti daleč od Grebena in od njego- vih ljudi. To se vidi iz vseh okoliščin. Vsled tega so Goliške v Pečevniku skrajno predrzne. Ako bo prišlo večje število faranov v vaše župnišče, n. pr. kupovat cerkveno klop — kaj bodo naredile Goliške? Kolikor mogoče blizu

tisti, ki so z izvrstnim uspehom dovršili gimnazijske študije. Tu se je posebno jasno pokazalo, kako dober psiholog je bil škof Pogačar. Njegova želja je bila, naj bi duhovščina kolikor mogoče živela v slogi s svetnim razumništvom. In s kakšnim sredstvom je hotel to doseči? Med drugim s tem, da je zahteval od alojzijeviskih gojencev izvrstnih izpričeval in da nikogar ni sprejel v semenišče brez mature. Nič manjši psiholog ni bil škof Missia, ki je v dosego svojih namenov ukrenil, da so se v duhovsko semenišče sprejemali tudi abiturijentje, ki niso dovršili mature. Iz istega vzroka je škof Missia v Alojzijevisču uvel disciplino, ki je nekoliko manj gledala na šolske uspehe gojencev. S tem zoper nobenega duhovnega tovariša nočem izreči graje. Hočem samo opozoriti na to, v kakšnem nasprotju sta si gimnazijski pol grški, pol moderni duh in pa duh, katerega bogoslovec vsrkava v semenišču. Oboji duh je dober. Toda nasprotje vlada med njima. In mlad človek nima take narave, da bi izlahka združeval huda nasprotja v svoji duši. Mlademu človeku ne gre in ne gre v glavo, da bi bili dobri dve stvari, ki sta si v popolnem nasprotju. Dve nasprotji se mu v duši združita šele, ako se mu sree vname enako.

Med možmi, ki so bili politiki po poklicu, je dr. Mahnič tudi našel nekoliko nasprotstva.

V politiki je tako, da treba začeti zgradbo ali predelavati ali podirati, takoj ko je gotova. In to je nekaterim politikarskim zidarjem silno zoprno. Ravno se mislijo v novem poslopu prav zložno uvesti, pa morajo spet ven. Može, ki s takimi selitvami niso zadovoljni, so bili odločno zoper dr. Mahniča. Terjali so, naj politična konstelacija ostane ista, kakor je bila, naj se na njeni podlagi dela dalje, ne pa vnovič začenjati od kraja. Marsikateri izmed teh je tudi čutil, da ga novi tok ne bo dvignil tako visoko, kakor ga je stari; čutil je, da bi se bilo treba novemu toku na ljubo politično preleviti; tega pa ali ni hotel, ali ni mogel. Zato se je tem krčeviteje oprijemal stare politike, čim glasneje je po deželi odmeval dr. Mahničev bojni klic.

Zoper dr. Mahniča je zelo odločno nastopila neka posebna vrsta ljudi, ki celo med izobraženci nikdar ne izumrje popolnoma. To so animae candidae, ki mislijo, da je vsak političen boj umetno narejen, in da bi bilo treba samo vse politikarje poobesiti, pa bi bil mir na svetu. Ne vedo, da je v ljudstvu samem zmeraj premnogo tokov, ki si nasprotujejo, kakor si nasprotujejo interesi posameznih slojev ljudstva. Ker pred letom 1848 v Avstriji absolutizem s svojimi sredstvi ni mogel več izenačevati teh nasprotij, so vpeljali ustavo. Toda pokazalo se je, da so v letu 1848 in 1849 delujoči ustavni politiki bili tej nalogi še manj kos. Zato je dunajska vlada leta 1849 zopet

začela delati na to, da bi se Avstrija vladala absolutno. Politika je navadno takšna, kakršno terjajo razmere, kakršna mora biti. Le izjemoma je včasih narejena umetno. Ljudje pa, ki mislijo, da je vsako politično gibanje uprizorjeno po sili, umetno in brez potrebe — taki ljudje le niso mogli dovolj grajati dr. Mahničevega početja. Vpili so, da dr. Mahnič išče po Slovenskem nasprotnikov katoličanstva, kakršni so na Nemškem luterani. Sklicevali so se na to, da ime Slovenec samo pomenja toliko kot katoličan.

Takih nasprotnikov je imel dr. Mahnič mnogo med duhovniki, ki niso poznali življenja na deželi. Bili so to duhovniki, ki so na deželi imeli samo eno službo in še to malo časa, potem so pa bili prestavljeni v mesto, kjer so ostali za vedno. Znano je, da tak duhovnik napačno presoja kmetske razmere. Svoje rojstne občine ne pozna. Ljubezen do lastnega sorodstva, ki morda obsega velik del občine, mu nikdar ni dovoljevala trezno presojati razmer domačega kraja. Poleg tega se domača občina vsakomur zmeraj najrajši vidi v luči, v kakoršni jo je gledal kot otrok, ki ni razumel sveta.

(Dalje prihodnjič.)

Velesrbska izdaja.

Vsak dan čitamo v časopisih o aretacijah in zaslišanjih uglednejših Srbov v kraljevini Hrvatski in v Bosni ter Hercegovini. Rauchova vlada se trudi na vse načine, pokazati svetu, da se je pripravljala velika velesrbska revolucija, vsled katere bi se okupirani deželi ter Hrvatska pridružile Srbiji.

Kdor pazno zasleduje politične dogodke zadnjih časov na Hrvatskem, skoro uvidi, za katerim grmom tiči zajec in kako se hoče ta stvar umetno prirediti, da bi se za barona Raucha dobilo nekaj rehabilitacije, vsled katere bi se mogel še nekaj časa vzdržati na banški stolici.

S porodom hrvatsko-srbske koalicije se je končalo neomejeno madžarsko gospodarstvo na Hrvatskem, ker vlada ni mogla več dobiti toliko mamelukov, da bi v hrvatskem saboru in tudi v budapeštanski zbornici tvorili večino. Srbi so postali najkrepkejša opora koalicije in vsled tega taka jeza na Srbe. Zlasti za bano vanja barona Raucha se je začela posebna vojna zoper Srbe in skoro jih je ban Rauch sam obdolžil veleizdajniških stremeljenj. Kajpada ni mogel ničesar dokazati, toda zdaj mu je dobro došla afera Nastić, da se je mogel vsaj nekoliko maščevati nad Srbi.

Nastić, kakor se je doslej izkazalo špijon generalnega štaba v Sarajevu in agent črnogorske vlade, je spisal brošuro „Finale,“ v kateri objavlja, da obstoji v Srbiji pod vladno patronanco neki odbor, ki ima namen uprizoriti

revolucijo na slovanskem jugu. Obdolžuje tudi več Srbov na Hrvatskem, da so zapleteni v to zaroto in na podlagi teh sumničenj je državno pravdnništvo začelo preiskavo ter aretiralo obdolžene Srbe. Doslej jim še ničesar niso mogli dokazati vkljub temu, da se vrše hišne preiskave skoro vsak dan.

Dunajski vladi je preganjanje Srbov jako všeč, zlasti ko se je le-to raztegnilo tudi na Bosno in Hercegovino. Bosna ni mirna, čeprav jo vlada vojaška vlada. Ker je Turčija dobila ustavo, jo zahtevajo zdaj še bosanski prebivalci, ki so v pretežni večini Srbi. Pravijo, da so za ustavo zrelejši nego narodi turškega cesarstva, čeprav pravi gospodar Bosne, skupni finančni minister Burian, trdi nasprotno. Tu je treba bosanske Srbe malo kompromitirati, da se njih pravični zahtevi po ustavi lažje nasprotuje. Kakor nalašč je v tem za dunajsko vlado neprijetnem času priskočil Rauch na pomoč s svojo „revolucijo“ Srbov.

Iz povedanega je torej razvidna umetna uprizorjenost srbske revolucije. Po eni strani naj bi imel Rauch in ogrska vlada orožje proti hrvatsko-srbski koaliciji, ki jima dela take preglavice, na drugi strani naj bi se pa kompromitiralo bosanske prebivalce, na čelu Srbe, da ne bi zahtevali ustave. Tak je položaj danes, toda kako bo v prihodnje, zlasti glede Bosne, ne moremo reči, če bo vse tam mirno ostalo, ko vlada sama neti strasti s preganjanjem Srbov.

Koalirani Hrvatje umevajo ves položaj tako kakor smo ga mi opisali, toda Frank je s svojo stranko priskočil Rauchu na pomoč in dela v Zagrebu na to, da bi Srbe zopet pobijali in izgnali kakor se je že enkrat zgodilo. Frank ne more preboleti, da je prišel vsled koalicije ob vpliv in se hoče zdaj maščevati. Hrvatsko klerikalno časopisje je kajpada tudi proti Srbom in zločinsko caplja za njimi. Saj Srbi niso naši bratje, ker so pravoslavni!

Upamo, da se vsa stvar ugodno izteče za osumljene Srbe in da postane sovražni Rauch zopet za eno blamažo bogatejši.

Politične vesti.

Jubilej 60 letnega vladanja našega cesarja se je slovesno praznoval po vsej Avstriji. Tudi na Slovenskem so zlasti gasilna društva prirejala slovesnosti. Kakor smo že omenili v našem listu, bi se morali ob tem jubileju tudi spominjati dogodkov, ki so se vršili za vlade našega cesarja, predvsem pridobitev ustave, svobode na kmetih in odprave tlake. Tudi drugi narodi v Avstriji so praznovali in bodo še praznovali cesarjev jubilej, kot značilna pa moramo zabeležiti dva pojava. V Bosni in Hercegovini se vsako leto cesarjev rojstni dan najsijajnejše praznuje, tembolj ker ima vlada

Ves potr se je pečevniški župnik poslovil od starega, izkušenega moža in se podal na pot proti domu.

* * *

Naslednje jutro naredi Grebenova sestra Katra župniku nekaj, kar velja za hudodelstvo. Seveda izvrši ženska svojo reč tako, kakor je prejšnji dan povedal podrobski župnik: Zločinka se zavaruje s službeno tajnostjo. Njeni prijatelji pa pošljejo orožnikom sporočilo, da te in te vrste ljudje niso varni pred župnikom, ako pridejo v pečevniški farovž. Orožniški postajevodja pride v spremstvu enega svojih orožnikov v župnišče preiskovat. Župnik se komaj toliko opraviči, da ga orožnika ne aretirata.

Farani vedo, kdo je orožnike poščeval na župnika: Cela fara se čudi, da župnik Grebenovih ne toži.

A kako bo tožil, ko ne sme govoriti? Če bi mu bili mislili tako narediti, da bi lahko tožil, bi mu pa naredili ne bili! In kar so storili, niso njemu prvemu. V takih napadih so izurjeni. Zato jim tako gladko gre...

Župnikova sestra Jerica je bila po tem dogodku taka, da je verjela Goliškim vse, župniku pa nič.

* * *

vas se bodo usedle. Drugi farani to njih navado že poznajo. Zato si o taki priliki razen Goliških nobena druga ženska ne upa sesti blizu župnika. Nov župnik takšnih malenkosti še zapazi ne. Zato vas opozarjam. Goliške so peklenska veriga, s katero hoče Greben imeti uklenjenega pečevniškega župnika. Ko je župnik ukovan v to verigo, mora molčati, naj tudi Greben pečevniške farane žive dere. Vse vem, kako se vam godi, odkar ste v Pečevniku. Goliške hodijo v Ljubljano skoz našo faro. In te ženske so živ brezlični brzjav. Po naši fari trosijo novice, pomešane z lažjo. Ko izvem, odštejem laž, in ostane mi resnica. Kdor živi v kakem kraju tako dolgo, kakor jaz v Podrobu, lahko loči resnico od laži. Sedaj še niste izgubljeni. Greben vas še ni ukoval v svojo peklensko verigo. Imate torej odprto dvojno pot. Ena je ta-le: Strežite Goliškim, dajajte jim zaslužiti, ubogajte jih, kakor bi bile Goliške gospodar v farovžu in fari. Potem ne bo vaša sestra nikdar od nikoder prejela sporočila, da iščete druge kuharice. Vse bo dobro v župnišču, imeli boste mirno življenje, samo zoper Grebenovo oderuštvo ne boste smeli nič reči, in še manj storiti. Tega nikakor ne! Kakor hitro se bote drznili kaj takega, bo Greben v spremstvu katerega svojih prijateljev šel k dekanu in škofu

tožit, da ste ponižen, pohleven in pokoren suženj ostudnih nezakonskih mater. In če vam bodo Goliške res vladale farovž in faro, ne bote mogli Grebena postaviti na laž. To je ena pot. Druga je ta-le: Odvezmite Goliškim farovške dnine, ali vse, ali samo en del, in vaša sestra bo dan za dnem dobivala sporočila, da si med mlajšim ženstvom iščete druge kuharice. Skoro vsak teden bo prišla kaka mlada ženska k vam pod pretvezo, češ, slišala sem, da me hočete najeti za kuharico. Čim dalje se bo to vleklo, tembolj bo blaznela Grebenova Katra, ki že od mladega lovi duhovnike, hoteč postati farovška gospodinja. In tako bo prišlo do tega, da bo nekega dne Grebenova Katra popolnoma zdivjala ter vam naredila komedijo, katero bote pomnili do smrti. Tožiti je ne bote mogli, ker vam bo zavezala jezik. Gotovo je, da bi sama ne znala vsega tako prefrigano izpeljati, ker je napol blazna. Ampak doma pri Grebenu jo nauče. Kakšne reči so bile z Grebenovo Katro že pred dvajset leti! A danes je ravno taka, kakor je bila. Vse pečevniške župnike zadnjih dvajset let je mučila in nobeden ji ni mogel do živega, ker za njenim hrptom stoji cela Grebenova garda. Pečevniški farani so splošno jako dobri. Predobri so. Prekrotko, premehko ljudstvo. Zato jih Greben lahko molze in striže in dere.

vojaški značaj oziroma je korni poveljnik obenem tudi politični šef v Bosni. Slavja cesarjevega rojstnega dne so se vedno vdeleževali Srbi, Hrvatje in Turki. Letos se je 60letnica posebno slovesno obhajala, toda poroča se, da so se Srbi jako rezervirano in pasivno zadržali, kar je vzbudilo veliko pozornost. Še bolj značilno je pa nastopanje Madžarov in sicer vladajoče madjarske stranke. „Magyarország“, glavno glasilo ogrske neodvisne stranke je glede cesarjevih odlokov, s katerimi se ustanavljajo jubilejski križci, omenilo: „Ogrsko javno mnenje ne more razumeti, kaj hočejo ti odloki v ogrskem uradnem listu in zakaj je en odlok podpisal tudi ogrski ministrski predsednik. Ogrska se s spoštovanjem ozira na Avstrijski cesarski jubilej ter želi jubilej slavečemu vladarju vso srečo, toda sama se ne udeležuje jubileja. Vse odredbe, ki so v zvezi z avstrijskim cesarskim jubilejem, se tičejo le Avstrije. Zato nima nikakega zmisla, da se predpisi, ki zadevajo križec cesarskega jubileja, priobčijo v ogrskem uradnem listu. Še manj zmisla tiči v tem, da je en odlok kontrastiral ogrski ministrski predsednik, zlasti ker bi se težko dobilo kakega ogrskega civilnega uslužbenca v državni službi, ki bi želel dobiti ali nositi spominski križec cesarjevega jubileja.“

Trgovska pogodba s Srbijo, ki je bila toliko časa vzrok gospodarskega boja med Avstro-Ogrsko in Srbijo, se je zdaj vendarle sklenila. Časopisi poročajo, da je skupščina sprejela zakonsko predlogo o trgovski pogodbi z Avstro-Ogrsko po drugem čitanju z 69 proti 42 glasovi. S tem je parlamentarno rešeno to vprašanje tudi v Srbiji in je zdaj od obeh vlad odvisno, kedaj se pogodba uveljavi. Naš ministrski svet se že posvetuje o tem in govori se, da se hoče uveljaviti s 1. septembrom t. l. Avstrijski agrarci pa zelo nasprotujejo hitremu uveljavljenju pogodbe in ministrski predsednik Beck bo še moral delati kompromise z agrarci. V interesu obeh držav je, da se pogodba čimprej uveljavi, kajti dosedanji gospodarski boj je jako škodoval avstrijski industriji kakor tudi srbskim agrarcem, zlasti živinorejcem. Predno se je pogodba v skupščini sprejela, so se vršili jako burni prizori in vlada je že obupala, da bi se pogodba sploh sprejela. Zato pa je najbrž izdala malo pred sprejetjem dogodbe prepoved izvažanja krme. To se pa ni zgodilo radi tega, da bi tam krme primanjkovalo, — te imajo toliko kakor druga leta — ampak prepoved se je izdala iz varnostnih ozirov, da se namreč veliki množini živine, ki je pripravljena za izvoz, zagotovi za jesenske in zimske mesece cena krma, ako bi prišlo do tega, da bi se trgovska pogodba z Avstrijo dotlej ne sklenila. Ker ta pogodba kakor znano dalje časa ni obstajala, ni mogla Srbija najti v inozemstvu odjemališča za

Neko nedeljo povabi župnik osem premožnih gospodarjev, ki niso Grebenovi dolžniki, da pridejo po nauku v župnišče na posvet.

Sklenejo ustanoviti posojilnico in konsumno društvo.

Ko je posvetovanje dokončano, pokliče župnik sestro. Ukaže ji sesti k mizi in ji vpričo mož začne govoriti:

„Jerica, sedaj pojdeš domu, ampak tako, da ti zaradi tega ne bo treba žalovati.“

„Oh, saj sem vedela,“ zajoka sestra.

„Le počakaj. Do konca me počakaj. In videla boš, da ni nič hudega. Začeli bomo bolj zoper Grebenovo gardo, ki ima nesrečno pečevniško faro v svojih krempljih s pomočjo denarja in s pomočjo Goliških. Boj bo hud. Očitali mi bodo vse, kar bodo mogli. Duhovnik, ki se poda v tak boj, sme imeti pri sebi sorodnico samo tedaj, če sorodnica duhovniku vse verjame in ga vse uboga. Takšno sorodnico ima pa malokateri duhovnik. In kdor jo ima, jo ima le zato, ker jo je tekom dolgih let polagoma sam tako izučil. Ti, Jerica, si za sedaj ravno narobe izučena. Sree imaš dobro. Sveta pa ne poznaš. In izučena si za sedaj tako, da nezakonskim materam verjameš vse, meni pa nič. Za Grebenovo gardo bodo šle v boj Goliške s svojimi jeziki. Ti boš Goliškim vse verjela. Ti, ki si moja sestra in ki si moja glavna

svojo živino, zato je velike važnosti zanjo, da je preskrbljena s ceno krmo, dokler se ne sprejme trgovinska pogodba z Avstrijo. No, s sprejemom pogodbe je stvar rešena in morda se prepoved skoro prekliče, kar bi bilo v interesu naših krajev le želeži.“

Nizka „veleizdajniška“ komedija se je začela po Rauchovi želji na Hrvatskem. Ban Rauch je zasledil „zarotnike“ in „veleizdajnike“ med Srbi, a odkril mu jih je srbski časnikar Juri Nastić. Ta srbska propalica je bil glavna priča že proti „zarotnikom“ na črnogorskem Cetinju; ta Nastić je ovajal in lagal še pred črnogorskim sodiščem ter bi bil povzročil iz neumnosti skoraj krvavo vojno med Črnogoro in Srbijo. Istega Nastića je najel zdaj ban Rauch, da politično ubije Srbe na Hrvatskem. Obdolžil je srbske poslance, profesorje, župane i. dr., da so tvorili zaroto, ki naj bi izzvala proti Avstro-Ogrski vojno ter naj bi se osnovala zedinjena Jugoslavija. Torej nova država s kraljem Petrom! Nastić trdi, da je bil sedež te zarote v Belemgradu ter da je vanjo zapleten celo kralj Peter! Rauch je dal brez vzroka zapreti celo vrsto odličnih Srbov ter odstavljati srbske uradnike trumoma. Njegovi listi pišejo tudi, da so Srbi nameravali izvršiti na bana atentat, da so hoteli razbiti državo ter izzvati državljansko vojno. Ban Rauch je vreden Nastića, a ž njima se družijo tudi žid dr. Frank, največji politični pustolov na Hrvatskem. Rauch upa, da bo vsaj na ta način razbil složno srbsko-hrvatsko koalicijo, da uniči saborsko večino ter da mu dovoli osrednja vlada uporabiti proti Hrvatom in Srbom najhujša sredstva. Rauch hoče biti tiran, a k temu mu naj pomore kretura Nastić z operetno „zaroto“! Dokazano je, da je Nastić plačan špijon in agent-provokater madjarske deželne vlade in general. štaba v Sarajevu, da se je dal za svoje laži plačati od črnogorske reakcionarne vlade ter da je danes plačano orodje smešnega klativiteza na banskem stolu v Zagrebu. Politika madjarske vlade je doživela na Hrvatskem popolnoma blamažo pred vsem svetom, zato rabijo Rauch, Wekerle in Aerenthal kreaturo Nastića. Bajje zapro okoli 200 oseb, ki so imeli dopisovanje s Srbi v kraljevini. Govori se celo, da so bili v zaroti tudi neki Slovenci. Morda zapro še kaj naših urednikov in žurnalistov, ker imajo v Srbiji prijatelje! Take državniške bedarije se uganjajo v Avstro-Ogrski v — jubilejnem letu!

Štajersko.

Vse jim je dobro za blatenje Slovencev. Slovenska gasilna društva so imela 9. t. m. veselico v Šmarju pri Jelšah. Opolnoči je začelo go-

priča tu v župnišču, mi boš na ta način več škodovala kot koristila. Pojdeš torej domov. Doma boš od mene prejemale isto plačo, kot sem ti jo dajal tu. Danes ti vpričo mož to obljubim pismeno. In ko pojdem na drugo faro, lahko prideš zopet k meni.“

Jerica je jokaje poslušala. Nazadnje zopet vzdihne:

„Saj sem vedela, da bo tako.“

„Kaj ne, Goliške so ti zmeraj pravile, da bom tebe dal proč in najel drugo kuharico?“ vpraša župnik.

„Zmeraj so mi to pravile“, odgovori sestra.

„In ko bi bila ti pri meni še dvajset let, bi Goliške še dvajset let tako govorile, in ti bi jim verjela, in sklicajoč se na te bi jim verjeli tudi drugi ljudje, in gnusnih ženskih „flavz“ bi ne bilo konca, in orožniki bi vedno in vedno hodili okrog mojega župnišča. Zato bom Grebenovo gardo enkrat za vselej na laž postavil. Tebe bom obdržal v službi na ta način, da te bom plačeval še dalje. Šla boš pa domov. In tu v župnišču bom živel brez poslov. Cerkovniki bodo obdelali vse, kar bo treba. Brez prič torej ne bom tu v župnišču. Druge kuharice pa tudi ne bom najemal. V drugi fari bom ravnal drugače. Kakršna je fara, tako mora župnik delati.“

(Dalje prih.)

reti pri Nemcu Wagnerju in slovenski gasilci so kar je po sebi umevno takoj hiteli na pomoč ter gasili kolikor se je dalo. „Tagespost“ je pa prinesla potem dopis iz Šmarja, češ da slovenski gasilci niso hoteli gasiti pri Wagnerju, ker je Nemec, in da so rajši ostali v gostilni. Pogoreli Nemec Wagner je pa sam poslal v „Tagespost“ popravek, v katerem zanikuje dotično laž in se iskreno zahvaljuje slovenskim gasilcem, ki so požrtvovalno delali nato, da se reši, kar se je še rešiti dalo. Imenuje slovensko gasilno društvo vzorno ter je tudi priporočal deželnemu odboru za podporo. — Navedli smo ta slučaj, da se izpozna iz njega, kako nepošteni so naši nasprotniki in da jim je tudi najgrša laž dobra, samo da morejo oblatiti Slovence. S popravkom svojega pristaša se pa v tem slučaju dobili zaslužen lekcijo, ki tudi nekoliko osvetljuje štajerski narodni boj in sredstva, katerih se Nemci poslužujejo v tem boju.

Nadsodišče v Gradcu je dobilo, kakor že poprej večkrat, kot slovenskega prisednika v „takozvanem“ slovenskem senatu zopet Nemca v osebi dr. Wagnerja, ki je služboval kot sodni svetnik v Ljubljani. S tem se je zopet udarilo Slovence in jim prizadelo krivico, kajti prvič bi moral biti imenovan Slovenec za prisednika in drugič se je vsled tega preteriralo jako mnogo starejših in boljše kvalificiranih slovenskih sodnih svetnikov. V tem oziru je res čimdalje slabše v graškem nadsodiškem okrožju. Doživeli bomo še, da bo „slovenski“ senat v Gradcu obstajal iz samih Nemcev. Vse je pri nas mogoče!

Shod v Ptuj. Politično društvo „Pozor“ sklicuje za nedeljo 23. avgusta ob 11. dopoldne v „Narodni dom“ v Ptuj shod, na katerem se bo govorilo o pomoči po suši oškodovanim ter o raznih drugih vprašanjih. Na shodu bodeta govorila tudi poslanca dr. Ploj in dr. Jurtela.

Odkritje spominske plošče dr. Jožefu Muršecu se je vršilo dne 9. avgusta t. l. na Murščevevemu domu v Bišu v Slovenskih Goricah in je bilo združeno s cerkveno svečanostjo. Kot slavnostna govornika sta nastopila dr. Medved in dr. Verstovšek. Dr. Jožef Muršec je bil rojen leta 1807 in je imel za slovenski prepoved, zlasti za štajerske Slovence, jako velike zasluge. Živel je v Gradcu in je bil v zvezi tudi z dr. Bleiweisom. Zato je bilo zelo umestno, da se je poslavil spomin zaslužnega slovenskega rodoljuba s spominsko ploščo v njegovi rojstni hiši.

Na Štajerskem so našli leta 1907 približno 1,415.620 duš.

Koroško.

Glasovi iz Koroške.

(Konec.)

Koliko se je n. pr. govorilo ob gradnji karavanske železnice, našli so se optimisti, ki so stavljali največje in najsmelejše nade vanjo, — saj si bosta sedaj kranjski in koroški Slovenec najbližja soseda, „podala si bosta bratske roke“ in „tužni Korotan“ bo naenkrat — vstal! Oj, krvava ironija! Kaj se je v resnici zgodilo, kaj nam je prinesla karavanska železnica? Lahko rečemo, da dosedaj v narodnem oziru še prav nič. Iz hipnega navdušenja, če ne iz radovednosti se je pač pripeljalo par jeseniških korenjakov v Sv. Jakob in par Šentjakobčanov zopet v Jesenice, prišlo je tu in tam do nekoliko več ali manj šovinističnih izbruhov, pretočilo se je par ganljivih, a brezpomembnih rodoljubnih solz, to je bil pa tudi alfa in omega vse — narodne renesance, ki naj bi jo na Koroškem povzročil novi stik s „kranjskimi brati.“ Mesto da bi se vsaj v vodilnih krogih resno razmišljalo o epohalnem gospodarskem preobratu, ki ga je povzročila nova železnica, mesto da bi se gledalo to izpremembo kolikor mogoče praktično za naše ljudstvo izkoristiti, se je pa v prvih slovenskih listih na dolgo in široko pretresalo bolj smešno kot malenkostno vprašanje, naj li kranjski izletniki nastopajo na Koroškem — s pestmi ali z rokavicami! Tako se je pri nas Slovencih pojmovalo epohalni pomen karavanske železnice! Človeka, ki ima količkaj še resnosti v

sebi, včasih nehote obhajajo misli, kakor da bi bilo vse naše narodno delovanje ena sama velika šala, s katero se kvečjemu posamezni žurnalisti svoj dolgčas preganjajo. — Pa da se vrnem k predmetu.

Nova železnica nam torej ni prinesla pričakovane pomoči. Slej ko prej moramo, vsaj menda še za dogledni čas računati z nič kaj tolažljivim dejstvom, da tvorimo koroški Slovenci posebno in sicer osamljeno skupino, ki je skoraj izključno navezana še sama nase. Ali naj to ne bo usodno za nas? — Ravno ta osamljenost, to pomanjkanje vsakterega ožjega stika je poleg neznosnega nemškega pritiska bilo vzrok, da je bolj in bolj ginevala zavest narodne skupnosti med koroškimi Slovenci. Kar pa je pri vsem tem še ostalo zdravega jedra, to je že znala in vedela pokvariti raznarodovalna šola. Vzgoja slovenskega naroda na Koroškem bila je desetletja v rokah janičarskega učiteljstva, ki je samo demoralizirano in degenerirano do kosti. Je-li čudo potem, da se je na ta način končno zastrupil ves naš organizem? Na eni strani zavest gospodarske odvisnosti, na drugi strani duševno zaslužjevanje od strani germanizatoričnega šolskega sistema, to so tiste okoliščine, katerih povsem naravna posledica je današnje naše vseobče stanje, ker so morale uničevalno in demoralizirajoče učinkovati. Slovenska zavest se je uspavala, naše ljudstvo se je zazibalo v pravcato politično nirvano, nemčurstvo se mu je po večini vsesalo do mozga. Slovenski narod na Koroškem je danes po ogromni večini nacionalno degeneriran, taka je danes naša bilanca! Kar ni naravnost nasprotno, pa je indiferentno, to pa vzbudi kvečjemu še — goli materielni dobiček. Treba je, da si to odkrito priznavamo. To priznanje pa nam bodi spoznanje, da treba z vsem narodnim delom začeti — *ab ovo!* Deluje se sicer že dolgo na Koroškem, a treba bo začeti tudi — delati. „Mir“-ova stranka si n. pr. grozno veliko domišlja, a mesto prave narodne vzgoje je navduševala ljudstvo v prvi vrsti za „vero in cesarja“, v politiki pa je bila strankarsko egoistična in letala le za efemernimi političnimi uspehi, če se smejo njene „zmage“ sploh uspehi imenovati. Tiral je ponajveč politiko Potemkinovih vasij!

Korotanski.

Kranjsko.

Nove dež. zbornice volitve na Kranjskem.

Predlog za kompromisne kandidate.

Gospod J. Lapajne v Krškem nam je poslal sledeči

apel na slovenske stranke in njih voditelje, na slovenske poslance, slovensko časopisje in na slovensko javnost sploh.

Žarek upanja na boljšo bodočnost zavozenih političnih razmer na Slovenskem se je bil pokazal, ko so se bili začeli poslanci obeh slovenskih strank v kranjskem deželni zboru toliko približevati, da se je bil izvolil ustavni odsek in da se je bilo v tem odseku doseglo sporazumljenje glede na deželni red in na deželni volilni red, kar je bil naposled sprejel tudi plenum deželnega zbora in kar je presvetli cesar potrdil. Vsled tega se bode kranjski deželni zbor spopolnil, dobil bo 13 novih poslancev, (2 v Ljubljani, 11 iz drugih delov dežele), tako da bode cela zbornica štela 50 poslancev, med katerimi bode 29 Slovencev, 11 Nemcev. Res bode imel tudi novi deželni zbor glede na deželni red in deželnovolilni red vezane roke; vendar bode v drugih rečeh svoboden — če bode taktno postopal — in bode lahko veliko dobrega storil z ozirom na slovenstvo, slovensko omiko, dobro gospodarstvo, ako bodo slovenski poslanci v teh točkah in drugih važnih zadevah edini in složni. Saj čaka toliko dela kranjski deželni zbor!

Finančno stanje dežele je slabo. Kranjska dežela nima slovenskih srednjih šol; ljubljanska realka je nemška, idrijska večinoma. In vendar spada zakonodajalstvo o realkah v delokrog deželnega zbora! Slovenske trgovske šole še nimamo. Učiteljska so večinoma še nemška. Deških meščanskih šol niti Ljubljana nima, in v celi deželi je ena sama slovenska deška meščanska šola, v Postojni. Javne dekliške meščanske šole nimamo niti ene, in od vseh privatnih sta dve nemški.

Razne zavode, bolnišnice in druge dobrodelne zavode ima deželni zbor na skrbi. Na teh je vse polno nedostatkov, katerih ne more sam deželni odbor odpraviti. Čakajo že leta in leta občinske zadeve, nujne prošnje in na stotine drugih reči na rešitev od strani deželnega zbora, čegar delovanje je bilo že več kakor sedem let neplodno.

Te in druge neugodne razmere lahko deželni zbor s svojo avtoritativno besedo z malimi stroški zboljša, ako se bode složno postopalo. In složnosti Slovenci nujno potrebujemo. Razcepljeni smo bili že dolgo vrsto let. Skrajni čas je, da se zopet sprijaznimo, sprijaznimo najprvo na Kranjskem, kjer se je najprvo prepir začel, in potlej se bodo morda Slovenci še v drugih pokrajinah pobotali. Ako voditelji slovenskih političnih strank nadaljujejo kompromisna pogajanja v kranjski deželni zbornici, postopajo gotovo le dosledno in domoljubno. Ako so podali v svrhu sporazumljenja en ali dva prsta, zakaj si ne bi s celo roko možato v dlan segli? Ali nismo mar vsi bratje po rodu, po narodnosti, po veri? Ali niso mar naša stremljenja v bistvu enaka?

Ali so mar programi slovenskih strank tako različni, da se ne bi dali v neko soglasje spraviti? Nikakor ne! Ali se mar hoče ena ali druga stranka narodnim načelom čisto odreči ali iz katoliške cerkve izstopiti? Gotovo ne! Da se programa glavnih slovenskih strank ne razločujeta kakor dan in noč, dokaz temu so v obeh strankah odlične osebe, ki so v prejšnjih dobah pripadale k nasprotnim strujam, nego zdaj. In vendar niso ugleda izgubile pri strankah, katerim zdaj pripadajo in katere celo zdaj vodijo. Raditega je bil mogoč kompromis, ki se je že dosegel, in radi tega je mogoče še nadaljne kompromisno postopanje, katero naj se razširi na bodoče volitve. Kaj bodo sicer nove volitve koristile, ako bo vsaka stranka svoje kandidate postavila in z njimi zmagala? Ali bode deželni zbor s tem kaj pridobil? Ne. Le numerično bode vsaka stranka v njem močnejša, torej le „kvantitativno“, — če smemo ta izraz rabiti, — bode na boljšem, „kvalitativno“ pa čisto nič ne. —

Ako se pa po doseženem sporazumljenju med obema strankama postavijo povsodi kompromisni kandidati, zadobil bi deželni zbor čisto novo lice; kajti poslanci, izvoljeni tem kompromisnim potom, ne bi povečali niti števila takozvanih „klerikalnih“, niti števila „liberalnih“ poslancev. Oni bi pa vsled kompromisa, ki bi moral to pogojno konstatirati, tudi ne smeli tvoriti nove stranke, marveč biti le vez in posredovalci med obema starima strankama, dokler se obe ne zlijeta v eno celoto. — Na podlagi takega kompromisa, kakoršnega si mi predstavljamo in želimo, izvoljeni novi deželni poslanci ne bi smeli niti v noben klub stopiti, niti ne svojega kluba osnovati. Pač pa bi smeli, oziroma dolžnost imeli, hospitirati pri sejah obeh že obstoječih klubov.

Na videz je žalibog opaziti, da morda ni boljših slovenskih mož, kateri bi stali na stališču nevtralnosti in nepristranosti gledé slovenske politike. Največ je žalibog res Slovencev, ki so odločni pristaši ene ali druge stranke; toda nekaj boljših moči je vendar še, katere stoje visoko nad njimi in katere so si ohranile kljub zmotam, ki jih te stranke delajo, čustvovanje do obeh, in to iz vzroka, ker so v obeh vrstah naši bratje, naši domoljubi, naši sobojevniki in ker imajo prepričanje, da le složni Slovenci so v stanu rešiti slovensko domovino. In še složnih Slovencev stalo bode silno veliko truda, da preprečijo, da ne bode „Slovenija“ postala nemška pokrajina.

Še drug razlog imamo, da zagovarjamo sporazumljenje med kranjskimi deželnimi po-

slanci. Iz oficijelnega poročila je posneti, da bode kranjski deželni zbor tudi po izvršenih novih volitvah sklican le za par dni. To kaže, da bode vlada tudi novo zbornico le malo čislala. V drugih deželah se vlada na želje deželnih zborov več ozira. O kranjski deželni zbornici pa vlada že naprej sluti, da utegnejo njene stranke z nova tako nesložne biti, da bode mirno in uspešno posvetovanje izključeno. Radi tega bode vesela, ako se proračun reši. Složnosti med kranjskimi deželnimi poslanci pa nove volitve gotovo ne bodo pospeševale, ako bode vsaka stranka hotela prodreti s svojimi kandidati, ako bodo prišli v zbornico poslanci z jezo in nevoljo in s tistim sovraštvom, katerega volitve povzročijo.

Radi tega priporočamo, da se stranke in njih voditelji, ako sprejmejo naš predlog, že zdaj sprijaznijo z mislijo, da bode treba složno delovati, naj bi nas ti faktorji in slovensko časopisje ne varalo več. Mi in drugi miroljubni elementi smo že pričakovali takrat, ko se je bilo v ustavnem odseku doseglo sporazumljenje, da bode slovensko časopisje proglasilo ta uspeh kot vesel preobrat v slovenski politiki. Kar se je takrat zamudilo, to naj se zdaj popravi. Deluje naj se že pred razpisom volitev, da bi se vršile v znamenju kompromisa.

Ako se Slovenci na Kranjskem združijo, utegnejo jih še pokrajinski bratje posnemati. Saj oni še bolj potrebujejo sloge in edinosti. Nadejati se je potem, da bode tudi vlada Slovence vsaj nekoliko vpoštevala; kajti zdaj naši zastopniki ne pridejo nič v poštev, kakor že skoro 30 let nič veljave nimajo, naj pripadajo že k „liberalni“ ali „klerikalni“ struji. Neuspehov v slovenski politiki gre pripisovati le v mali meri poslancem te ali druge politične barve. Neuspehe povzročajo: največ politična konstelacija v Evropi, n. pr. trozveza, zveza z Nemčijo, historične predprave (recte krivice Slovanom) nemškega naroda, čegar sinovi zasedajo po pregovoru „beati posidentes“ najboljša mesta v obsežnem vladnem birokratičnem organizmu, nesloga in razcepljenost Slovanov in še več drugih okoliščin.

Opustimo torej naš bratomorni boj! Odnahajmo torej od te naše pogubne politike! Narod ima le škodo od nje. Dobiček vlečejo od nje le nekatere posamezne osebe. Saj tudi te ne bodo veliko izgubile, ako se stranke približajo. Poglavitne organizacije itak ostanejo tudi po event. združenju. Kar so dobrega vstvarile stranke na gospodarskem, kulturnem polju, to itak ostane nedotakljivo in to delo se bode itak nadaljevalo. Uživalo bode pa to in ono podjetje, ki se zdaj iz strankarskih obzirov napada, več ugleda in se bode lažje mirno razvijalo, ko se ne bode treba ozirati na politične momente. Ker ne bodo strankarske politične koristi absorbirale toliko moči, kakor zdaj, lahko bode posvetiti se novim produktivnim podjetjem na literarnem polju (opomnim na potrebne učne knjige za srednje šole, na strokovno slovstvo v stavbeni, obrtni, umetniški stroki itd.), v tehniški, kmetijski stroki itd. Sporazumljenje med Slovenci bi rodilo pač najboljši sad.

Da se doseže to zbliznanje, za to naj se porabi vsaka prilika. Najboljša prilika so pa volitve. Radi tega kličemo vsem merodajnim faktorjem t. j., poslancem, načelnikom in udom obeh slovenskih klubov kranjskega deželnega zbora, drugim slovenskim politikom, slovenskim političnim društvom, slovenskemu političnemu časopisju in vsem domoljubom ter vsem slovenskim volilcem:

Pobotajte se, sprijaznite se, združite se, ljubi moji Slovenci!

Kaj bo z deželnim gledališčem? Pišejo nam: Te dni sem sedel slučajno v družbi odličnih pristašev Slovenske Ljudske Stranke. Med drugim nas je zanesel pogovor tudi k vprašanju o bodoči usodi slovenskega gledališča v Ljubljani. Tu pa sem zvedel, da nameravajo našo deželno stolicu menda že bodoče leto oropati slovenskega gledališča ter se hoče ubiti obenem edino veliko slovensko gledališče, ki prihaja za Slovence res že resno v poštev. Čul sem namreč, da se vrši med S.

L. S. in pa med nemško stranko kranjsko pogajanje, da bi se ljubljansko deželno gledališče prodalo na javni dražbi ter da je že danes toliko, kolikor gotovo, da ga kupi ljubljanska „Sparkasse“ na ime nemškega „Theatervereina“ izključno le za nemške predstave. Ker je na poslopju dežel. gledališča še nekaj dolga, se z izkupičkom pokrije najprej dolg, a ostanek se menda naloži za — bodoče slovensko gledališče. Ako se ta nakana S. L. S. res izvrši, potem bomo vrženi Slovenci zopet za 30 let nazaj, ko smo se skrivali po raznih čitalniških sobanah. Le Nemci bodo imeli svoje gledališče, Slovenci pa nobenega! Zato pa bodo Slovenci zahajali le k nemškim predstavam ter bo že itak drzno nemštvo zagospodovalo v Ljubljani. To bi bil pač največji narodni zločin! To bi bilo grozno izdajstvo slovenske dramatične, glasbene in pevske umetnosti. Naša dramatična, operna in operetna literatura bo potem ubita in vsi naši igralci izgube svoj kruh. Ali pa naj se skrijemo v veliko dvorano „Narodnega doma“? Prepričani smo, da mesto Ljubljana niti s pomočjo dežele ne bo moglo sezidati novega gledališča, ki bi stalo vsaj milijon kron. Novo gledališče bi moralo biti večje in praktičnejše, kakor je sedanje, v katerem baš za ljudstvo primanjkuje povsod prostora, in v katerem je za postranske gledališke prostore sila slabo poskrbljeno. V sedanjem gledališču je premalo oblačilnic, in nikakih shramb za gledališke rekvizite ter ni celo nobene shrambe za pohoštvo. Naše gledališče nima tudi nobenega skladišča za slikane gledal. dekoracije in kulise ter pač nima v tem oziru v vsej Avstriji nobenega para. Novo slovensko gledališče pa bi moralo vse te postranske prostore imeti, kajti sedanje deželno gledališče je pač lepo za oko, a za svojo svrho je čisto nedostavno. No, če ga S. L. S. proda ljubljanskim Nemcem, katerim samim bi zadostovalo vsaj za silo, ko bi vrgli Slovence na cesto, potem Slovenci še takega nezadostnega gledališča ne bomo imeli in ga pač dolgo vrsto let sploh ne dobimo. Vrnemo se torej v najprimitivnejši gledal. diletantizem baš v dobi, ko se toliko govori in piše o slovenski univerzi, o slovenski umet. galeriji, o stalnih razstavah umetnin in o poslovenjenju srednjih šol. Zato pa ne verjamem, da bi slovenska S. L. S. res nameravala tak atentat na slovenski značaj Ljubljane, na prvenstvo slovenstva v deželi, na sloven. umetnost. Dr. Šušteršič, dr. Lampe, Šuklje i. dr. so vendar Slovenci!

Dr. I. K.

Op. uredništva. Dali smo prostora tem vrstam, dasi ne dvomimo, da se gosp. dopisnik moti. S. L. S. je že po svojem imenu slovenska ter ima v svojem političnem programu tudi gojitev vseh strok slovenske kulture in umetnosti. Opozarjamo le, da moderni tok časa ne leti mimo S. L. S. brez upliva, nego izziva tudi na polju delovanja S. L. S. moderna kulturna dela (gl. izdaja Kat. bukvarne, „Dom in Svet,“ moderne stavbe Katol. tiskarne, Ljud. posojilnice i. dr.). S. L. S. more pač prevzeti vodstvo in vzdrževanje slov. dežel. gledališča, a ubila ga ne bo že zaradi svoje časti. Pesimisti smo, a desperatni še daleko ne...

Pomanjkanje krme vsled suše in vladna podpora. Omenili smo že, da je dala vlada kranjski deželi 200.000 K na razpolago, s katerim zneskom naj bi se nakupilo seno ter ga po znižanih cenah prodajalo kmetom, ki nimajo krme. Proti tej nezadostni, recimo beraški podpori so slovenski državni poslanci protestirali ter zahtevali večji znesek, kar je po sebi umevno. Že prva trava je bila slaba in zanikrna, z otavo bo pa še veliko slabše, ako je morda obilni dež zadnjih dni ne bo zboljšal. Čuditi se pa moramo naši skrbni vladi, da v tako važnih slučajih, ko gre takorekoč za obstoj živinoreje na Kranjskem, ne seže svojim državljanom izdatnejše pod pazduho, dočim se ji v drugih slučajih ne zdi prav nič škoda, ako razsiplje tisočake in tisočake. Državni zbor ima in bo imel še dolge počitnice, toda državni poslanci vseeno vlečejo dijete in to stane državo vsak dan okroglo 10.000 K. V

dveh mesecih bi se prihranilo na ta način okroglo 600.000 K, kateri znesek bi kaj dobro došel našim ubogim kmetovalcem! Neprijetno mora vsakega dirniti, ako to premišluje in vidi, da se hoče z 200.000 K pomagati celi deželi, ki je tako občutno prizadeta po suši. Vlada naj bi vendar odgodila državnozbornsko zasedanje in če je ljudskim zastopnikom res mar blagor volilcev, se tudi ne bodo protivili, ako se jim dijete ustavijo. Tam, kjer bi se lahko hranilo, se ne zgodi, toda hraniti v obupnih slučajih, ko gre za interes države same, to pa zna naša vlada. Radovedni smo le, kdo bo davke plačal, ko bodo ljudje obubožali in se jim bodo morali davki odpisati. Ali nima ravno vlada s tem dvojne škode?

Klerikalno in liberalno seno. Tako daleč smo že prišli v bratomornem političnem boju na Kranjskem, da se bo s pomočjo beraške vladne podpore za krmo kranjskim kmetovalcem oddajalo klerikalno in liberalno seno. Brez vsake šale! V tako resnem času, ko gre zato, da se vsaj nekoliko odpomore bednemu kmetskemu prebivalstvu, ki trpi vsled hude suše na pomanjkanju krme za živino, dela slovenska ljudska stranka, ki se imenuje tudi kmet-ska stranka, oziroma njeno glasilo, neumnosti, da je ljubosumna, ker je vlada odredila, da se bo seno po znižanih cenah oddajalo tudi s posredovanjem napredne Zveze slovenskih zadrug in ne samo Gospodarske zveze. „Slovenec“ je že prvotno tozadevni razglas deželne vlade falzificiral, ker ni objavil posredovanja Zveze slovenskih zadrug in zdaj protestira proti temu, da bi le-ta posredovala oddajo sena. Protestira pa tudi deželni odbor, ki je osrednjo vlado naprosil, naj posreduje samo Gospodarska zveza. Vsak trezno misleč človek se mora nad tem zgražati. Kaj pa ima Zveza slov. zadrug od tega? Delo in stroške! Pošteno hoče pomagati kmetovalcem in se trudi, da bi prišlo v vednost vsem interesiranim osebam, bodisi tudi nemške narodnosti, da se bo seno ceneje dobivalo. S tem le odvzame delo Gospodarski zvezi, ako bi vlada samo tej izročila posredovanje, in omogoči, da se bo vse hitreje izvršilo in poprej pomagalo ubožnim kmetovalcem. Toda ne, naša „kmetska“ stranka hoče vse sama imeti v rokah; seno, ki je bo oddajala Zveza sloven. zadrug, je liberalno in kaj lahko se zgodi, da se s travnatimi bilkami zanese seme liberalizma med kmetsko ljudstvo. S takimi neumnostimi se smeši gospodujoča stranka na Kranjskem, mesto da bi gledala, kako bi se hitro odpomoglo bedi, bodisi tudi, da ji napredna Zveza pri tem pomaga. Tako pri nas podpira kmetsko ljudstvo stranka, ki si je v deželnozbornski volilni borbi na prapor napisala: vse za kmetski stan! Tako hoče ovirati hitrejšo pomoč in hitrejšo razdelitev. To je že sedaj, ko se oddaja seno še niti ne posreduje. Kaj bo pa pozneje, ko se bo oddajalo liberalno in klerikalno seno? Da se dobro kmetsko ljudstvo ne okuži z liberalnim senom, se v Ljubljani ustanovi kemično preskuševališče za seno, kamor bodo zvesti pristaši pošiljali vreče sena, če ni kaj okuženo z liberalnimi bacili. Gospodarska zveza bo pa nastavila posebnega nadzornika, ki bo hodil po deželi in pokušal seno po njega izviru ter konfisciral ono, čigar oddaja se ni posredovala po Gospodarski zvezi. Moj Bog, saj lahko živina pocepa, če bo žrla liberalno seno in kmetovalec bo potem s podporo še na slabšem nego brez nje. — Tako izvršujemo gospodarsko delo na Kranjskem leta 1908, v letu hudih vremenskih uim: suše, povodnji in toče. Za tistih par centov sena, ki jih bo mogoče kupiti z vladno podporo, se rujemo in pulimo ter smešimo. Smešno je, toda resnično! Na koncu te za naše razmere tako značilne slike si dovoljujemo staviti še jako resno vprašanje. Zakaj ni c. kr. kmetijska družba kranjska kot najbolj poklicani faktor prevzela posredovanje oddaje sena? Nji, oziroma njenim podružnicam, katerih večina res vzorno deluje za povzdigo našega kmetijstva in živinoreje, so najbolj znane razmere, potrebe in želje pravih kmetovalcev. Neumevno nam je, zakaj se ni kmetijski družbi poverila ta naloga? Niti klerikalnim niti liberalnim zadrugam po večini ne načelujejo pravi

kmetovalci, ampak izobraženejše osebe kakor duhovni, učitelji itd. Ti pa ne morejo presoditi razmer kakor osebe kmetskega stanu t. j. praktični kmetovalci sami, ki so člani podružnic kmetijske družbe in ki bi najlažje in najbolj zadovoljivo ugodili omenjeni nalogi. Kaj je zopet naša kranjska politika kriva temu?

Razstava „Otrok.“ Kakor smo že poročali, se otvori prve dni septembra meseca t. l. v vseh gornjih prostorih ljubljanskega Narodnega doma razstava pod geslom „Otrok.“ Ideja za oživitvorenje te razstave je vznikla v krogu ljubljanskih Slovenk, zbranih v „Splošnem slovenskem ženskem društvu,“ ki je tudi prevzelo aranžma in vodstvo vsega dela. Odbor omenjenega društva je razpisal za primerna dela slovenskih umetnikov v tri častne nagrade in so obljubili sledeči umetniki, da se udeležijo razstave: Šola gosp. R. Jakopiča, gosp. Ferdo Vesel, gđe. I. Kobilčeva, g. prof. Saša Šantel, gđe. Melita Rojčeva, gđe. Šantlova, g. Fr. Tratnik, gosp. Gaspari, g. Perhavec i. dr.; nekateri umetniki so že poslali svoje umotvore. Jako podučen in zanimiv bo higijenski oddelek, ki se opremi pod vodstvom uglednih slovenskih zdravnikov. Seveda se udeležijo razstave tudi ljubljanske slovenske šole in otroški vrteci ter nad 20 prvih ljubljanskih trgovcev, ki delajo velike priprave in bodo v prvi vrsti pripomogli, da bo razstava zares lepa, mnogovrstna in zanimiva. Poleg tega bosta na razstavi zastopana tudi ljubljanska gluho-nemnica, potem bratski zagrebški hrvatski zavod za slepce in seveda tudi naša Družba sv. Cirila in Metoda z učili svojih šol in zavodov z raznimi slikami, fotografijami in deli učencev. Odbor „Splošnega sloven. ženskega društva“ se resno trudi, da bi bila ta razstava res lepa, instruktivna in da bi dosegla svoj namen: pokazati, kaj že imamo v duševni in telesni prospeh naše mladine in česar nam še manjka.

Prva ljudska knjižnica „Vesne.“ V nedeljo 23. avgusta otvori fer. akad. društvo „Vesna“ v Poljanah nad Škofjo Loko „Prof. J. Jesenka ljudsko knjižnico“. Otvoritveno predavanje ima ob 4. popoldne v Polonovčevi gostilni v Poljanah pravnik Ivan Stanonik. Prijatelji ljudske izobrazbe so vabljeni k številni udeležbi.

Št. 6185.

Slavno uredništvo „Naš list“
v Kamniku.

Ljubljanski dnevnik „Slovenec“ je napadel v svoji številki 188 z dne 18. avgusta 1908 našo zvezo med dnevnimi noticami pod napisom „Liberalni zgagarji“. Imenovanemu listu smo poslali naslednji popravek:

Ni res, da je zveza slovenskih zadrug objavila v „Narodu“ nekaj števil, s katerimi hoče javnost slepiti — kajti visoke številke, ki jih izkazuje promet raznih mestnih hranilnic, vendar ne gredo v račun liberalne zveze —, res pa je, da zveza ni objavila v „Narodu“ nobenih števil in da pri njej ni včlanjena nobena mestna hranilnica; tudi ni res, da se zveza ni upala povedati, kako ogromno izgubo dela vsako leto njena uprava in je zamolčala svoj veliki deficit, temveč je res, da zveza posluje šele prvo leto, za katero bo računski zaključek pravočasno predložila svojemu občenemu zboru in ga objavila.

Ni res, da se zveza vkljub temu, da je popolnoma nesposobna za velik blagoven promet, hoče uriniti pri dobavi sena, res je pa, da se njen blagoven promet izvršuje popolnoma pravilno in zveza posreduje pri dobavi sena vsled razglasa c. kr. deželne vlade v Ljubljani.

Ni res, da se zveza, kakor nadležni judovski agent, usiljuje vsem županstvom, kakor bi bila ona vladni organ, po katerem se dele državne podpore.

Ni res, da so celo vse kočevske občine od zveze dobile nemška pisma, v katerih se jim kot edino zveličavna priporočila liberalna zveza, res je pa, da zveza slovenskih zadrug dopisuje vsem kranjskim občinam edinole v slovenskem jeziku.

Ni res, da Zvezo slovenskih zadrug ni sprejela niti Splošna avstrijska zadrugna zveza v svoje članstvo, ker jo smatra kot konkurenco

Zadružni zvezi kot škodljivo in nepotrebno, res je pa, da bode o sprejemu zveze Splošna avstrijska zadružna zveza šele sklepala.

Ni res, da je tudi c. kr. poljedelsko ministristvo iz istih razlogov odreklo subvencijo, res je pa, da Zveza slovenskih zadrug do sedaj c. kr. poljedelskega ministristva še ni prosila za kako subvencijo.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1908.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani
reg. zadr. z omej. zavezo.

J. Knez.

Dr. G. Žerjav.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani

posreduje glasom c. kr. deželne vlade z dne 1. avgusta 1908. št. 17943, pri oddaji sena na račun c. kr. poljedelskega ministristva vsled ukaza z dne 27. julija 1908, št. 30962, dovoljene podpore po 200.000 K.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani si je v to svrhu preskrbela zadostno množino izbornega sena i. s. najboljše seno iz alpskih dežel, nekaj tudi iz Italije, med tem ko se pri nakupu za gališko seno vsled splošnega mnenja o kvaliteti tega sena ni mogla odločiti.

Zveza slovenskih zadrug pa ne posreduje samo le pri oddaji sena na račun gori navedene državne podpore, — saj minimalni znesek iste omogoči komaj nakup niti 300 vagonov, — ona preskrbuje potom svojih zadrug kmetovalcem, ki niso tako revni, da bi mogli dobiti seno po znižani ceni na račun podpore, seno po ugodnih cenah.

Preskrbuje seveda tudi vsa druga krmila, kakor slamo, oves, koruzo, otrobe, preše itd.

Kmetovalci, kateri si hočejo krmila nakupiti, naj se oglasio pri zadrugah „Zveze slovenskih zadrug“ ter pri istih oddajo svoja naročila.

Seveda se morejo kmetovalci tozadevno obrniti tudi direktno na Zvezo slovenskih zadrug, ki bode rada dala vsakojaka pojasnila.

Zveza slovenskih zadrug je že dala svojim zadrugam naročila, kako jim je postopati pri naročevanju krmil po svojih članih, glede kreditiranja kupnine tistim kmetovalcem, ki ne morejo takoj plačati itd.

Seveda je v lastnem interesu kmetovalcev, da svoja naročila takoj izročijo zadrugam, ker se je bati, da bode špekulacija ceno krmil še jako zvišala in bi imeli torej kmetovalci pri poznejšem naročevanju občutno zgubo, za katero bi pa bili sami krivi.

Zveza slovenskih zadrug preskrbuje svojim zadrugam sploh vse potrebščine, katere preskrbujejo zadruge svojim članom; ona pa tudi skrbi za vnovčenje pridelkov, katere imajo člani navedenih zadrug.

Št. 16233.

Po členu 71. ministrskega ukaza z dne 22. februarja l. 1908. drž. zak. št. 42 k zakonu z dne 16. decembra l. 1906. drž. zak. št. 1. iz l. 1907. o pokojninskem zavarovanju nameščenec v zasebnih službah in nekaterih nameščenec v javnih službah, je, dokler se ne osnujejo deželni uradi pokojninskega zavoda, zavarovanju zavezane nameščenice prvokrat zglasti ter vse odhode in izpremembe važne za zavarovanje, naznaniti pri političnem oblastvu l. stopnje po predpisanih obrazcih z razglasom c. kr. ministristva za notranje zadeve z dne 1. julija t. l. določil se je kot začetni rok zglastev pri političnih oblastvih l. stopnje 1. avgusta t. l. Ta rok traja do 28. avgusta t. l.

Službodajalec in nameščenci se opozarjajo, da je glavni pokojninski zavod izdal pojasnila k priglasitvam, ki jih je podati prvokrat po zakonu o pokojninskem zavarovanju.

Ista se dobe brezplačno pri političnih oblastvih prve stopnje, pri mestnih magistratih kakor tudi pri „Splošnem pokojninskem zavodu“ na Dunaju VIII. Alserstrasse 35.

Ako ta „pojasnila“ v posebnih slučajih ne zadostujejo, naj se obrnejo stranke na podpisani urad, kjer bodo dobile ustmeno ali pismeno natančnejša pojasnila. Sicer pa je tudi splošni pokojninski zavod pripravljen strankam ustmeno ali pismeno (brezplačno) na stavljena vprašanja odgovoriti. — Pismenim vprašanjem ni priložiti poštnine za odgovor.

C. kr. okrajno glavarstvo Kamnik,
13. avgusta 1908.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom **dr. Ivana Oražna**
raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen
hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, 1. nadstropje

Pojasnila daje **dr. Ivan Oražen** ob svojih ordinacijskih urah
od 9. do 10. dop. in od 2. do 3. pop. v **Wolfvih ulicah št. 12.**

Zavod je odprt tudi o velikih počitnicah.

*Ulečenjenemu slovenskemu učiteljstvu uljudno naznanjam,
da sem prevzel od g. Jos. Petriča*

izdelovanje šolskih zvezkov

vseh vrst.

*Potrudil se bom, da ustrežem gg. učiteljem v vsakem oziru,
bodisi glede kakovosti papirja, lične izvršitve in točne postrežbe.
U nadi, da se bo slovensko učiteljstvo pri izbiri med slovenskim
in nemškim blagom blagohotno oziralo na slovensko podjetje,
se priporočam*

z odličnim spoštovanjem

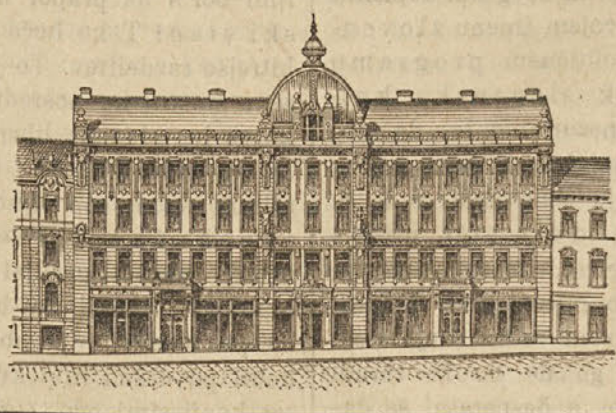
Ant. Slatnar, tiskarna v Kamniku
Izdelovanje in zaloga šolskih zvezkov.

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje hran. vlog:
nad 24 milijonov K

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron

v lastni hiši
v Prešernovih
ulicah št. 3

poprej na
Mestnem trgu
zraven
rotovža.

**Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure
dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne**

jih obrestuje **4%** ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu.
po Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštna hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{3}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Edino pravi je samo
Thierry-jev balzam

z zeleno **nuno** kot varstveno znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali 1 patentovana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavojnina prosta.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

Najmanj se pošlje 2 puščici za K 3.60. — Zavojnina prosta.

Vseposod priznani kot najboljši domači sredstvi zoper želodčne težave, zgago, krče, kašelj, zasliženje, vnetje, poškodbe, rane itd. — Naročila ali denarne pošiljke je nasloviti na:

A. Thierry, lekarna pri angelju varuhu v Pregradi pri Rogatcu
Zaloge v več lekarnah.

Čudež industrije!

New-Jork in London nista prizanašala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne **gl. 6-90** in sicer:

- 6 kom. najfin. nam. nožev s pristno angl. klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega kosa;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalnica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinejša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-90.

Vseh teh **42** predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6-90**. Američansko pat. srebro je znano, skoz in skozi je bela kovina, ki obdrži bojo srebra **25 let**, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inserat ne temelji na **nikakršni slepariji**, zavežujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti vsakemu, držka znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. edino le v **A. Hirschberg-a** pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandstr. 19 L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo **10 kr.**

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem:

Bil sem s pošiljativo krasne garniture jako zadovoljen. **Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku v Ljubljani.**

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

Št. Pavel pri Preboldu. **Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik** s poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. **Sarajevo, 22. oktobra 1904.**

Mihail Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu.

**Steckenpferd-
lilijino mlečno milo**

Za kožo najmilejše milo.

Anton Müller, vinotržec, Domžale

(Kranjsko)

Priporočila izborna zalogo vsakovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah

Proč s peresom!

„LILIPUT“ je pisalni stroj za vsakogar.

Model A K **38.—**

Novi model III K **50.—**

Brez konkurence z ozirom na ceno in uporabnost.

Ni igrača; ne zamenjati s sicer cenejšimi posnetki, ki pa so brez vrednosti; črke tako lepe kakor pri najdražjih pisalnih strojih; črke niso iz mehkega gumija. Razmnožbe vsake vrste. Pretiskalne kopije. Jamstvo za brezhibno delovanje.

Odlikovan na vseh razstavah.

Prospekt zastoj in poštne prosto pri razpošiljalni družbi

M. Krauss & Co., Kufstein.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Rezerv. zaklada
iznaša:

kron 82.000

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od
vsakega in jih obrestuje

Denarni promet
v letu 1907:

kron 5.500.000

po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovi denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 %.

Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali in v podružnici **vsak dan od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 6. ure popoldne izvzemši nedelje popoldne.**

Poštno-hraniln. račun centrale št. 45.867. Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Tiskovine

za industrijo, trgovino in obrt od navadnega trgovskega zavitka do obširnega cenika. Tisk umetniških razglednic. Postrežba točna.

**TISKARNA KNJIG IN UMETNIN
A. SLATNAR V KAMNKU**

IZVRŠUJE NAJRAZNOVRSTNEJŠE ENO- IN VEČBARVNE TISKOVINE IN SPREJEMA V TISK TUDI NAJOBSEZNEJŠA DELA. □ IZVRŠITEV VEDNO □ PRIZNANO LIČNA IN PO ZMERNIH CENAH. □

Založništvo

„Našega Lista“ s prilogo „Slov. Gospodinja“ Trgovina s papirjem in pisalnimi potrebščinami. Knjigoveznica. Zaloga in izdelovanje šolskih zvezkov.

Podružnica v Spletu

Delniška glavnica:

2,000.000 K

Rentni davek plačuje banka sama.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Podružnica v Celovcu

Res. fond:

200.000 K

obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga

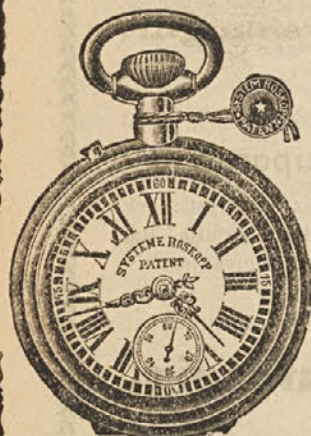
po $4\frac{1}{2}\%$

Sprejema zglasila za subskripcijo deležev „Hotelske družbe z o. z. Triglav“
po K 500.—, 1.000.—, 5.000.— in 10.000.—.

Rentni davek plačuje banka sama.

Fran Čuden

v Ljubljani v Prešernovih ulicah

- Urar -

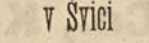
Delničar tovarniške družbe

„UNION“

za izdelovanje

najboljših ur

v Švici

Trgovca z zlatino in srebrnino. Ekspor.

Ceniki zastoj in poštne prosti.

Kot zanesljivo uro priporočam posebno „Union“.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-

čistilno sred-

stvo!

SEYDLIN

Izdelovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dolet

se

povsod

Anton Turk

knjigovez in založnik v Ljubljani na Dunajski cesti

priporoča:

„Velika egiptovska sanjska knjiga“

ki obsega 320 strani; razlaganje sanj, navodilo za srečkanje, srečni in nesrečni dnevi in kažipot človeškega življenja, kazalo o različnem pomenu sanj po posameznih nebeskih znamenjih.

Cena 60 vinarjev po pošti 10 vinarjev več.

Jos. Rojina v Ljubljani

v Šelenburgovih ulicah št. 5

priporoča

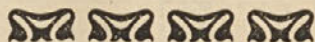
elegantne obleke po meri

iz pristnega angleškega blaga.

Priporoča svojo zalogo izgotovljenih oblek, plaščev iz tirol. nepremočljivega lodna. Najsolid. postrežba.

Slovenci spominjajte se podpor-nega društva za slovenske visokošolce v Pragi.

Ludovik Widmayer v Ljubljani

Resljeva cesta št. 3. Ustanovljena obrt od leta 1828.

v lasni hiši poleg Fran Josipovega mostu poprej skoz 24 let na Bregu številka 10.

proda vsake vrste hišno ogravo kot: celo bališče, omare, postelje, mize, stole ter tudi skrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroce, zimnate in na peresih. Ogledala in podobe lastnega izdelka.

Veronika Kenda

Ljubljana, Dunajska cesta 20

Zaloga papirja,

pisalnih in risalnih potrebščin

Glavna zaloga

Jos. Petričevih zvezkov

Oglejte si — **poljedelskih strojev**, slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, gepelnov in preš za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, železnih nagrobni križev itd. pri

FR. STUPICA v LJUBLJANI na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu 6, nasproti Križanske cerkve.

Ravnotam zamorete kupiti vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge stavbne potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino in gnojnice, vseh vrst tehtnice in uteži in vse druge v železninsko stroko spadajoče predmete.

Slovenci, kupujte užigalice v koorist družbi
— sv. Cirila in Metoda. —

Julija Štor

v Prešernovih ulicah št. 5. poleg Mestne huanilnice

Največja zaloga

moških, ženskih in otročjih čevljev

iz najboljših tovarov, domačih in tujih.

Turistom priporoča pristne gojserske gorske čevlje

Zmerne cene.

Solidna postrežba.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice

Največja izbira izdelovane obleke za gospode, dame in otroke.

Drogerija ANTON KANC

Ljubljana, Židovske ulice 1.

priporoča: drogve, kemikalije, ustne vode in zobni prašek; redilne in posipalne moke za otroke, dišave, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, obvezila sredstva za desinfekcijo, pase in vosek za, tla, čaj, rum, konjak, mineralne vode in soli za kopel. Zaloga karbida.

Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.

Kupuje vsakovrstna zelišča (rože) semena, korenine, cvetje, lubje itd.

Priporočajte povsod

„Naš List“

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovske ulice št. 7.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema, kakor tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižjih cenah.

Popravila se točno izvršujejo.

Cenik na zahtevo zastoj.

Brezskrbno

družinsko srečo garantira najvažnejša knjiga o preoblagodarjenju z otroci. Z nad tisoč zahval. pismi pošilja diskretno proti 90 v. v avstr. poštinih znamkah ga. A. Kaupa, Berlin S. W. 296 Lindenstrasse. 50.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1882

v Ljubljani

Ustanovljena leta 1882

Podrejena skoncaciji „Zveze slov. zadrug“ v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 18, na vogalu Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po

Poštno-hraniln. urada št. 828.406.

$4\frac{1}{2}\%$

Telefon št. 185.

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure od 8. do 12. in od 3. do 4. ure popoldne.

Hranilne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom hranilničnega urada.

Stanje hranilnih vlog

K 12,434.933-24

Upravno premoženje kmetske

posojilnice 31. dec. 1907

K 12,888.795-43

Denarni promet

K 59,197.246-20

Varnost hranilnih vlog je tudi zajamčena po zadružnikih.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $1\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije; na menice po 6% . Posojilnica pa sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.